

Doniyor kitobi — yuz to‘qson yettinchi qism

Vahiyning rivoyatida Masihning Ikkinchi Yig‘ilishi va Islomning esxatologik roli: Payg‘ambarlikdagi ochilishlar

Jeff Pippenger

2024-04-29

Endi biz yetti momaqaldiroq bilan ifodalangan voqealardan biri Masihning O‘z xalqini ikkinchi marta yig‘ish ishidir, degan haqiqatni aniqlamoqdamiz; U bu ishni 2023-yil iyul oyida boshladi. Milleritlar tarixi bu ish xabarning fonida Islomning urushi bilan amalga oshirilishini ko‘rsatadi.

Xabar — bu sinov muddati yakunlanishidan sal oldin muhri ochiladigan Iso Masihning Vahiyidir, ammo o‘sha xabar uchinchi voy xabari tomonidan olib yuriladi (uning doirasiga joylashtiriladi). Aynan 1849-yilda Rabbiy O‘z qo‘lini ikkinchi marta cho‘zayotgan paytda, Opa Uayt Islomning ramzi bo‘lgan g‘azablangan xalqlarning larzaga kelishi haqida izoh berayotgan edi.

“1848-yil 16-dekabrda Rabbiy menga osmon qudratlarining larzaga kelishi haqida bir manzara berdi. Men ko‘rdimki, Rabbiy Matto, Mark va Luqoda qayd etilgan alomatlarni berganida, «osmon» deganda haqiqatan ham osmonni nazarda tutgan, «yer» deganda esa yerni nazarda tutgan. Osmonning qudratlari — quyosh, oy va yulduzlardir. Ular osmonlarda hukmronlik qiladilar. Yerning qudratlari esa yer yuzida hukmronlik qiladiganlardir. Osmon qudratlari Xudoning ovozi bilan larzaga keladi. Shunda quyosh, oy va yulduzlar o‘z joylaridan siljiriladi. Ular yo‘q bo‘lib ketmaydi, balki Xudoning ovozi bilan larzaga keltiriladi.

“Qorong‘i, og‘ir bulutlar ko‘tarilib, bir-biriga urildi. Osmon fazosi ajralib, orqaga qayrildi; shunda biz Oriondagi ochiq makon orqali yuqoriga qaray oldik; Xudoning ovozi o‘sha yerdan keldi. Muqaddas Shahar o‘sha ochiq makon orqali pastga tushadi. Men yerning qudratlari hozir larzaga kelayotganini va voqealar tartib bilan yuz berayotganini ko‘rdim. Urush va urush xabarlarini, qilich, ocharchilik va vabo avval yerning qudratlarini larzaga keltiradi, so‘ngra Xudoning ovozi quyoshni, oyni va yulduzlarni, shuningdek, bu yerni ham larzaga keltiradi. Men ko‘rdimki, Yevropadagi qudratlarning larzaga kelishi, ba‘zilar ta‘lim berganidek, osmon qudratlarining larzaga kelishi emas, balki g‘azabga to‘lgan xalqlarning larzaga kelishidir.”
Early Writings, 41.

Tarixchilar tasdiqlaydilar, 1848-yilda Yevropa xalqlarini larzaga solgan narsa Islom lashkarlarining faoliyati edi, chunki bashorat nuqtayi nazaridan ular xalqlarni g‘azablantiradigan qudrat sifatida ramziy ifodalangan. Rabbiyning 1840-yildan 1844-yilgacha bo‘lgan tarixda O‘z qo‘lini ikkinchi bor uzatganining birinchi guvohligida, Yarim tun nidosi xabari Exeter lager yig‘iniga yetib keldi. U yerdan 1844-yil 22-oktabrgacha bu xabar Qo‘shma Shtatlarning sharqiy dengizbo‘yi bo‘ylab suv toshqini singari yoyildi. O‘sha harakat Masihning Quddusga tantanali kirishi bilan oldindan timsollangan edi, va Masihni Quddusga olib kirgan narsa bir eshak edi.

Yarim tun faryodining xabari Iso Masihning Vahiy kitobidagi butun bashoratli xabarni ifodalaydi, biroq bu Vahiy uchinchi voyadagi Islom xalqlarni g‘azablantirayotgan vaziyat doirasiga

joylashtirilgan, chunki Iso Masihning Vahiy xabari bo‘lgan ushbu xabarni aynan Islom olib yuradi. Iso Yahudo qabilasining Arslonidir va U “eshak”ning xabariga bog‘langandir.

Yahudo, birodarlaring seni maqtaydilar; qo‘ling dushmanlaringning bo‘ynida bo‘lur; otangning o‘g‘illari sening oldingda ta‘zim qilurlar. Yahudo sher bolasidir; o‘g‘lim, sen o‘ljadan qaytib chiqqansan; u engashdi, sher kabi, qari sher kabi cho‘zilib yotdi; uni kim qo‘zg‘ata olur? Saltanat hassasi Yahudodan ketmas, va hukmronlik asosi oyoqlari orasidan ayrilmas, to Shilo kelgunicha; xalqlarning to‘planishi esa Uning huzuriga bo‘lur. U o‘z xo‘tikchasini tokka, eshagining bolasini esa saralangan tokka bog‘laydur; u liboslarini sharobda, kiyimlarini uzum qoni ichida yuvdi: Uning ko‘zlari sharobdan qizil, tishlari esa sutdan oppoq bo‘lur. Ibtido 49:8–12.

Aynan Yahudo orqali “xalqning yig‘ilishi” amalga oshadi. Masih, Yahudo sifatida, shuningdek “Tok”dir, va “sarxil tok” “eshakning quluni”ga bog‘langandir. Uning “liboslari” “sharob”da yuvilgan bo‘lib, bu “uzum qoni” edi. Masih O‘z qonini to‘kishni Getsemanida, qon terlagan paytida boshladi, va Getsemani “zaytun siqiladigan joy” degan ma‘noni anglatadi. Getsemanidan xochgacha U barcha odamlarni O‘ziga yig‘ish uchun O‘zining qimmatli qonini to‘kdi.

Endi bu dunyoning hukmi bo‘lmoqda; endi bu dunyoning hukmdori quvib chiqariladi. Va Men, agar yerdan yuqoriga ko‘tarilsam, hammani O‘zimga tortaman. U buni qanday o‘lim bilan o‘lishini bildirib aytdi. Yuhanno 12:31–33.

Masihning barcha insonlarni O‘ziga jalb etish ishi ikki bosqichli jarayondir, chunki U avvalo “Isroilning quvilganlarini” yig‘adi, so‘ngra ularni boshqa suruvini O‘ziga jalb etish uchun bayroq sifatida ishlatadi.

Men yaxshi cho‘ponman; Men O‘zimning qo‘ylarimni bilaman, O‘zimnikilar ham Meni biladi. Ota Meni bilgani kabi, Men ham Otani bilaman; va Men qo‘ylar uchun O‘z jonimni fido qilaman. Mening bu qo‘radan bo‘lmagan boshqa qo‘ylarim ham bor; Men ularni ham olib kelishim kerak, ular Mening ovozimni eshitadilar; va bitta poda, bitta cho‘pon bo‘ladi. Yuhanno 10:14–16.

Bir yuz qirq to‘rt ming — Uni biladigan “qo‘ylar”dir. “Boshqa qo‘ylar” esa, bayroqni ko‘rib va eshitib, Bobildan chiqib keladigan Uning suruvidir. U O‘z bayrog‘ini, ya‘ni O‘z qo‘ylarini ko‘tarmasidan oldin, avval ularni ikkinchi marta yig‘adi. Muqaddas tarixning o‘sha yo‘nalishi Doniyor kitobining o‘n birinchi bobidagi o‘n uchinchi oyatdan o‘n beshinchi oyatgacha bo‘lgan oyatlarga mos keladi va shuning uchun qirqinchi oyatning yashirin tarixiga ham mosdir. Bu, qirq birinchi oyatdagi yakshanba qonunidan sal avval, murtad protestant shoxi, murtad respublikachi shoxi va Tir fohishasining kelib chiqishi tarixlari ichida kechadigan haqiqiy protestant shoxining yo‘nalishini ifodalaydi. Haqiqiy protestant shoxining yo‘nalishi bir yuz qirq to‘rt ming muhrlanadigan ham tarixni, ham xabarni ifodalaydi.

“Isroilning quvg‘inlari” Yeremiyo ularni ta‘riflaganidek “masxarachilar jamoasi”ga, yoki Yuhanno Vahiy kitobining ikkinchi va uchinchi boblarida Smirna va Filadelfiya jamoatlariga murojaat qilingan joyda ularni ataganidek “shayton ibodatxonasi”ga qarama-qarshi turuvchi bir safni ifodalaydi. Filadelfiyaliklar Vahiyning yettinchi bobidagi “bir yuz qirq to‘rt ming”ni ifodalaydi,

Smirna esa o'sha bobdagi sanab bo'lmaydigan "buyuk olomon"dir. Oxirgi kunlardagi najot topganlarning bu ikki toifasi yolg'on gapiradiganlar bilan, ya'ni shayton ibodatxonasida bo'lgan va o'zlarini Xudoning xalqi deb da'vo qiladiganlar bilan tortishuvdadir; chunki ular o'zlarini yahudiylar deyilar.

Haqiqiy protestant shoxining chizig'i o'zlari bilan o'sha paytda chetlab o'tilayotgan sobiq ahd xalqi o'rtasida mavjud bo'lgan bahs-munozaradan iboratdir. Xuddi shu tarixda sodiq qolganlar murtad protestantizm va katolitsizmning chizig'i bilan ham bahs-munozarada bo'ladilar. Ushbu uch diniy tuzilma haqiqiy protestant shoxining chizig'i doirasidagi mikro darajada ajdarho, maxluq va soxta payg'ambari ifodalaydi.

"Men nomigagina cherkovni va nomigagina Adventistlarni, Yahudo singari, haqiqatga qarshi chiqishlari uchun katoliklarning ta'sirini qo'lga kiritish maqsadida bizni ularga xiyonat bilan topshirishlarini ko'rdim. O'shanda azizlar ko'zga tashlanmaydigan, katoliklar orasida kam tanilgan xalq bo'ladilar; ammo bizning e'tiqodimiz va urf-odatlarimizni biladigan cherkovlar va nomigagina Adventistlar (chunki ular Shabbat tufayli bizdan nafratlanar edilar, zero uni rad eta olmas edilar) azizlarga xiyonat qiladilar va ularni katoliklarga xalqning muassasalarini mensimaydiganlar sifatida xabar qiladilar; ya'ni ular Shabbatga rioya qiladilar va yakshanbani mensimaydilar." Spalding and Magan, 1, 2.

Biz bu parchani avval ham ko'rib chiqqanmiz va shu orqali "nominal church" hamda "nominal Adventist" iboralari Opa Uayt bu so'zlarni qog'ozga tushirgan paytda boshqacha ma'no va qo'llanishga ega bo'lganini aniqlagan edik. Biroq payg'ambarlar ko'proq o'z tarixlari uchun emas, balki oxirgi kunlar uchun so'zlaganlar; shu bois bu parchadagi oxirgi kunlardagi nominal jamoat murtad protestantizm bo'ladi. "Nominal" so'zi "faqat nomdagina" degan ma'noni anglatadi.

Protestant deb ataluvchi jamoat 1844 yilda Rimga qarshi norozilik qilishni to'xtatdi, chunki ular imon orqali Eng Muqaddas Joyga kirishga qarshi isyon ko'tardilar; o'sha yerda ular yettinchi kunlik Shabbat sajda kuni sifatida to'g'ri kun ekanini anglashlari mumkin edi. Buning o'rniga ular katolitsizmning belgisi bo'lgan quyoshga sig'inishni saqlab qoldilar. Agar siz Rim cherkovi Muqaddas Kitobdagi sajda kunini yettinchi kunlik Shabbatdan yakshanbaga o'zgartirish vakolati sifatida qayta-qayta ta'kidlab kelgan o'z hokimiyati ramzini qabul qilgan bo'lsangiz, unda "Rimga qarshi norozilik qilish"ning imkoni yo'q; holbuki, bu "Protestant" so'zining yagona ta'rifidir.

"Nomigagina Adventistlar" — o'zlarini Yettinchi kun Adventistlari deb e'tirof qiladigan, biroq o'z e'tirofiga xiyonat qilgan shogirdning ramzi bo'lgan Yahudo sifatida ham aniqlanadiganlardir. Nomigagina Yettinchi kun Adventistlar jamoati "azizlar"dan nafratlanadi va o'sha azizlar shundan so'ng "ko'zga tashlanmaydigan bir xalq bo'ladilar." Ular ko'zga tashlanmaydigan azizlardan "Shanba tufayli," o'zlari "rad eta olmaydigan" haqiqat sababli nafratlanadilar. Opa Uayt tarixidagi Shanba haqiqati yettinchi kun Shanbasi edi, biroq u inkor etib bo'lmaydigan oxirgi kunlar Shanba haqiqatining timsolidir, va bu 1863-yildagi isyonlarida dastlab Laodikiyalik Yettinchi kun Adventizmi tomonidan rad etilgan ta'limotdir. O'sha ta'limot Uilyam Miller kashf etgan birinchi poydevor haqiqat edi va u Yeremiyoning qadimiy yo'llari bilan ifodalanganidek, nomigagina adventistlar yurishni rad etadigan Adventizmning poydevor haqiqatlarini ifodalaydi. O'sha Shanba haqiqati Levilar yigirma oltinchi bobdagi "yetti vaqt"dir.

Filadelfiya va Smirnanadan tashkil topgan haqiqiy protestantizm safi Yahudo sifatida tasvirlanganlar tomonidan xiyonatga uchraydi. Yahudo Isoga uch marta xiyonat qilishga ahdlashdi; shu tariqa xochga qadar davom etgan va u yerda yakunlangan bosqichma-bosqich xiyonatni ifodalaydi. Doniyor o‘n birinchi bobining o‘n oltinchi oyati xoch orqali oldindan ifodalangan yakshanba qonunini anglatadi. Shuning uchun o‘n oltinchi oyatdagi yakshanba qonuniga, ya’ni qirq birinchi oyatdagi yakshanba qonuniga olib boruvchi oyatlarda, oxirgi kunlar azizlari ustiga uch bosqichli bir xiyonat keladi. Bu xiyonat Rabbiiy O‘zining oxirgi kunlardagi bayrog‘ini ikkinchi bor yig‘ayotgan davrda sodir bo‘ladi.

O‘sha kunda Yessayning ildizi paydo bo‘lur, u xalqlar uchun bayroq bo‘lib turur; G‘ayriyahudiylar unga intilurlar, va uning maskani ulug‘vor bo‘lur. Va o‘sha kunda shunday bo‘ladiki, Rabbiiy O‘z xalqining omon qolgan qoldig‘ini — Ossuriyadan, Misrdan, Patrosdan, Kushdan, Elamdan, Shinar yurtidan, Xamatdan va dengiz orollaridan qolganlarini — qaytarib olish uchun qo‘lini ikkinchi marta uzatar. Va U xalqlar uchun bayroq ko‘tarar, Isroilning quvg‘in qilinganlarini jamlar, va Yahudoning tarqalib ketganlarini yerning to‘rt burchagidan yig‘ar. Efrayimning hasadi ham yo‘qolur, Yahudoning dushmanlari esa qirib tashlanur; Efrayim Yahudoga hasad qilmas, Yahudo ham Efrayimni siqib qo‘ymas. Balki ular g‘arb tomonga, Filistlarning yelkalari uzra uchib borurlar; sharq ahlini birgalikda talarurlar; Edom bilan Mo‘ab ustiga qo‘l uzaturlar; va Ammon farzandlari ularga bo‘ysunurlar. Ishayo 11:10–14.

Ishayo ushbu parchaning tarixiy vaziyatini o‘ninchi oyatda “o‘sha kunda” iborasi bilan belgilaydi. Demak, “o‘sha kun” o‘ninchi oyatdan oldingi oyatlarda aniqlab berilgan. Bu muayyan bashoratli rivoyatni “o‘sha kun” qachon ekanini aniqlashimizga imkon beradigan ishoragacha kuzatib borsak, o‘ninchi bobning birinchi oyatiga kelamiz.

Adolatsiz farmonlar chiqaradigan va o‘zlari belgilagan og‘ir zulmni yozadiganlarning holiga voy! Ishayo 10:1.

Uayt opa bu oyatdagi “adolatsiz farmon”ni tez orada chiqadigan yakshanba qonuni deb belgilaydi:

“Butparastlik shabbati, xuddi Dura tekisligida oltin haykal tiklanganidek, o‘rnatildi. Va Bobil shohi Navuxadnazar bu haykalga sajda qilib unga sig‘inmaydiganlarning hammasi o‘ldirilishi kerakligi haqida farmon chiqarganidek, shunday ham bir e‘lon qilinadi: yakshanba muassasasini hurmat qilmaydiganlarning barchasi qamoq va o‘lim bilan jazolanadi. Shu tariqa Egamizning Shabbati oyoqosti qilinadi. Ammo Egamiz shunday degan: ‘Nohaq farmonlar chiqaradigan va o‘zlari belgilagan zulmni yozib qo‘yadiganlarning holiga voy’ [Ishayo 10:1]. [Sefaniyo 1:14–18]” Qo‘lyozmalar nashrlari, 14-jild, 92.

Egamizning O‘z xalqini ikkinchi marta jamlashi haqidagi mazmun yaqinlashib kelayotgan yakshanba qonuni inqirozi tarixiga joylashtirilgan, chunki Ishayo kitobining o‘ninchi bob, o‘n ikkinchi oyatida Ishayo Egamiz nohaq farmon bo‘lmish yakshanba qonuni ustidan ijro etuvchi hukmini keltirishidan avval O‘z xalqi orasida bir ishni tamomlashini aytadi.

Shuning uchun shunday bo‘ladi: Rabbiiy Sion tog‘i va Quddus ustida O‘zining butun ishini ado etganidan keyin, Men Ossuriya podshohining mag‘rur yuragining mevasini va uning kibor

nigohlarining ulugʻvorligini jazolayman. Ishayo 10:12.

Yakshanba qonuni bilan papalikning jazolanishi boshlanishidan oldin, Rabbiy “Sion va Quddus ustida” “bajaradigan ish” — bir yuz qirq toʻrt ming kishining muhrlanishidir. Hizqiyolning toʻqqizinchi bobida yozuvchi siyohdoni koʻtargan kishi Quddus boʻylab yurib, yurtda va jamoatda sodir etilayotgan jirkanch ishlar uchun “oh urib, faryod qilayotganlar”ning peshonalariga belgi qoʻyadi. Bu ish Rabbiy Isroilning quvgʻin qilinganlarini ikkinchi marta bir joyga toʻplash jarayonini ham oʻz ichiga oladi. U ularni yerning toʻrt burchagidan yigʻadi, va “yerning toʻrt burchagi” sakkizta geografik hudud orqali ifodalanadi. Sakkiz — mahluq suratining sinov jarayonining ramzidir; shu bois, bayroq boʻladiganlarni yakuniy toʻplash mahluq surati sinovi yer yuzida amalga oshirilayotgan davrda sodir boʻlishini koʻrsatadi.

“Efrayim”ning “Yahudoga hasad qilmasligi, Yahudo esa” “Efrayimni bezovta qilmasligi” bilan ifodalangan birlik, Yahudoning dushmanlari yoʻq qilinganda yuz beradi. Paygʻambarlik maʼnosida, Yahudo bilan, yoki shaytonning sinagogasi bilan, yoki masxarachilar jamoasi bilan, yoki Millerchilar tarixidagi protestantlar bilan, yoki Masih tarixidagi yahudiylar bilan ifodalangan avvalgi ahd xalqi birinchi umidsizlikda “yoʻq qilinadi”. Yeremiyo aynan oʻsha tarixni tasvirlaganida, unga masxarachilar jamoasiga hech qachon qaytmasligi buyurilgan edi, garchi ular tavba qilishni tanlasalar, uning oldiga qaytishlari mumkin edi.

2020-yil 18-iyuldan boshlab, yakshanba qonunigacha Rabbiy Oʻzining oxirgi kunlardagi xalqini ikkinchi bor toʻplaydi. U ularni butun dunyodan, Oʻzining Yahudo va Quddus ustidagi butun ishini yakunlayotgan bir davrda toʻplaydi. Oʻsha muhrlash davrida Xudoning oxirgi kunlardagi xalqi koʻzga tashlanmaydigan boʻladi, ammo shunga qaramay, ularning ishiga qarshi turadigan uch tomonlama ittifoq bilan yuzma-yuz keladi.

Katolitsizm uch tomonlama ittifoqning yirtqichidir, va uning qizlaridan biri Opa Uayt nominal jamoat deb belgilaydigan toifadir. Ular soxta paygʻambarni ifodalaydi. Yahudo orqali ifodalangan nominal Laodikiya adventistlari ushbu tasvirda ajdahodir. 1863-yildagi isyon qadimgi Isroilning birinchi Qadeshdagi isyoni orqali timsollangan edi; oʻshanda ular Yoshua va Xolibning xabarini rad etib, Misrga qaytishni tanladilar. Misr ajdahoning ramzidir.

Ey inson oʻgʻli, yuzingni Misr shohi Firʼavnga qarata qoʻy va unga hamda butun Misrga qarshi bashorat qil: Soʻzla va ayt, Parvardigor Rabbiy shunday deydi: Mana, ey Misr shohi Firʼavn, Men senga qarshiman, oʻz daryolari oʻrtasida yotgan ulkan ajdaho, u: “Daryom oʻzimga, uni oʻzim uchun yaratganman”, degan. Hizqiyol 29:2, 3.

Qadeshdagi isyon Misrdan olib chiqilgan tanlangan xalqning rad etilishi va oʻlimiga olib kelgan sinov jarayonidagi oʻninchi sinovni ifodaladi hamda 1844-yil 22-oktabrda Filadelfiyalik Millerchi Adventizm ustiga keltirilgan va 1863-yildagi isyon bilan yakunlangan sinov jarayonining soʻnggi sinoviga timsol boʻldi. Qadimgi Isroil tarixining mutlaq oxirida yahudiylar “qichqirib dedilar: ‘Uni yoʻq qiling, yoʻq qiling, xochga mixlang’. Pilat ularga dedi: ‘Shohingizni xochga mixlaymi?’ Oliy ruhoniylar javob berdilar: ‘Qaysardan boshqa shohimiz yoʻq.’” Birinchi isyonda ham, oxirgi isyonda ham avvalgi ahd xalqi ajdahoning bir timsolini (Misr va butparast Rimni) oʻz shohi sifatida tanladi.

2020-yil 18-iyul kuni “Yahudoning dushmanlari” “qirqib tashlandi” va yuz qirq to‘rt mingning ma’badi tiklandi. Qolgan yagona narsa, Ahdning Xabarchisi to‘satdan O‘z ma’badiga kelishidan oldin, ma’badning poklanishi edi. Millerchilar tarixining ma’badi 1798-yildan 1844-yilgacha bo‘lgan qirq olti yil ichida barpo etildi. 1844-yil 19-apreldagi birinchi umidsizlikda protestantlar qirqib tashlandilar va Shayton ibodatxonasining, masxarachilar jamoatining, Rimning bir qizining bir qismiga aylandilar. O‘sha nuqtadan 1844-yil 22-oktabrgacha sodiqlarning Masihga ergashib Eng Muqaddas Joyga kirishlaridan oldin bir poklanish jarayoni sodir bo‘ldi, toki U O‘zining Ilohiyatini ularning insoniyati bilan birlashtirish ishini bajo keltirsin.

Haqiqiy protestant shoxning tarixi — nohaq farmondan sal avval ikkinchi bor yig‘ib olinadigan, toki ular Xudo O‘zining boshqa podasini Bobildan tashqariga chaqirish uchun foydalanadigan bayroq bo‘lsin — ayni o‘sha davrda sodir bo‘ladiki, unda murtad respublikachi va protestant shoxlar bir-biriga qo‘shilib, ruhiy zinokorlik qilib, shu tariqa bir tan, ya’ni bir ma’bad bo‘lib qoladilar; bu esa hayvonning suratidir. Xudoning ma’badi esa shu bilan bir vaqtda Masihning suratini shakllantirmoqda.

Biz bu tadqiqotni keyingi maqolada davom ettiramiz.

Egamizdan Yeremiyoga kelgan so‘z shunday dedi: Egamizning uyining darvozasida turib, u yerda ushbu so‘zni e‘lon qilgin va aytgin: Ey Yahudo xalqining barchasi, Egamizga sajda qilish uchun mana shu darvozalardan kirayotganlar, Egamizning so‘zini eshiting. Isroilning Xudosi, lashkarlar Egasi shunday deydi: Yo‘llaringizni va ishlaringizni tuzatinglar, shunda Men sizlarni bu yerda istiqomat qildiraman. Yolg‘on so‘zlarga ishonmanglar, chunki ular: “Egamizning ma’badi, Egamizning ma’badi, Egamizning ma’badi mana shu”, deyдилar. Zero agar sizlar yo‘llaringizni va ishlaringizni chinakam tuzatsangizlar; agar bir kishi bilan uning qo‘shnisi o‘rtasida adolatni to‘la amalga oshirsangizlar; Agar musofirga, yetimga va bevaga zulm qilmasangizlar, bu yerda begunoh qon to‘kmasangizlar, va o‘z zararingizga boshqa xudolar ortidan yurmasangizlar: Unda Men sizlarni bu yerda, ota-bobolaringizga bergan yurt, abadulabad istiqomat qildiraman. Mana, sizlar foyda keltirmaydigan yolg‘on so‘zlarga ishonmoqdasizlar. Sizlar o‘g‘irlik qilib, qotillik qilib, zino qilib, yolg‘on qasam ichib, Baalga tutatqi tutatib, o‘zingiz bilmagan boshqa xudolar ortidan yurib; so‘ng Mening nomim bilan atalgan bu uyga kelib, oldimda turib: “Biz bu jirkanch ishlarning hammasini qilish uchun qutqarilganmiz”, deysizlarmi? Mening nomim bilan atalgan bu uy sizlarning ko‘zingizda qaroqchilar uyasiga aylanganmi? Mana, buni Men O‘zim ham ko‘rdim, deydi Egamiz.

Ammo endi Mening avval boshda O‘z nomimni qo‘ygan joyimga — Shiloga boringlar va Mening xalqim Isroilning yovuzligi tufayli unga nima qilganimni ko‘ringlar. Endi esa, sizlar bu ishlarning hammasini qilganingiz uchun, — deydi Egamiz, — Men sizlarga qayta-qayta gapirdim, erta turib so‘zladim, ammo sizlar quloq solmadingizlar; Men sizlarni chaqirdim, ammo sizlar javob bermadingizlar; shu sababli, Men O‘z nomim bilan atalgan, sizlar ishonayotgan bu uyga ham, sizlarga va ota-bobolaringizga bergan bu joyga ham, Shiloga qilganimdek qilaman. Men butun birodarlaringizni, ya’ni Efrayimning butun zurriyotini haydab yuborganim kabi, sizlarni ham O‘z huzurimdan quvib tashlayman. Shuning uchun sen bu xalq uchun ibodat qilma, ular uchun na faryod va na duo ko‘tarma, Menga shafaot ham qilma; chunki Men seni eshitmayman. Yahudo shaharlarida va Quddus ko‘chalarida ular nima

qilayotganini ko'rmayapsanmi? Yermiyo 7:1–17.